

Vzdělávací obor: **Člověk a jeho svět**

Očekávaný výsledek učení: CJS-CJS-005-ZV5-027

Zdůvodní význam bezpečného chování při styku s hořlavými látkami a zábavní pyrotechnikou, aplikuje pravidla protipožární ochrany v modelových situacích.

Popis úrovně Splněno

- Žák uvede příklady, jak může vzniknout oheň doma i v přírodě.
- Žák předvede v modelové situaci, jak se chovat, aby nezpůsobil požár.
- Žák předvede v modelové situaci, jak se zachovat v případě vzniku požáru.

Oheň je dobrý sluha, ale zlý pán

Autorka materiálu: Eva Marádová

Anotace

Ilustrace rozvíjí znalosti a dovednosti žáků v problematice požární ochrany. Motivuje žáky přemýšlet o ohni jako nezbytné součásti a podmínce současného života na Zemi. Zároveň předkládá doklady o jeho možných ničivých účincích na člověka, přírodu, planetu. Vede k zájmu žáků naučit se, jak správně s tímto živlem zacházet. Aktivita ověřuje dovednosti žáků aplikovat metody prevence požárů v konkrétních rizikových situacích. Žáci společně tvoří pojmovou mapu, v níž zachytí konkrétní situace rizikové z hlediska požární bezpečnosti. Sdílejí svá doporučení, jak je možné za daných okolností požárům předcházet. Ilustrace rozvíjí dovednosti žáků potřebné při řešení obtížných životních situací. Umožňuje žákům otevřeně a bezpečně vyjadřovat své pocity a názory.

Popis realizace / Zadání pro žáky

Motivace

Asociační test k pojmu oheň

- Žáci uvádějí své nápady a pojmy související s ohněm, zapisují a stručně komentují souvislosti (*např. teplo, spalování odpadu, vaření, požár lesa, hoření utěrky, zapálená cigareta aj.*).
- Aktivita vede ke shrnutí, co všechno můžeme díky ohni dělat, jak nám oheň pomáhá, ale zároveň i k tomu, co to znamená, když se začne oheň nekontrolovaně šířit.

Úkol pro žáky

Napište v bodech, na co oheň potřebujeme (co bychom nemohli dělat bez ohně). K jednotlivým bodům diskutujte: co musíme dělat, abychom měli oheň „pod kontrolou“, jak ohlídáme, aby se z užitečného pomocníka nestal ničivý požár.

Shrnutí

Oheň je přírodní živěl, který provází člověka odpradávná. Už od pravěku ho lidé umí využívat i ovládat. Oheň

byl a je pro lidi životně důležitým pomocníkem, život si bez něj nedovedeme představit. Je nenahraditelným zdrojem energie, tepla, světla. Ale pozor! Jestliže nad ohněm ztratíme kontrolu, může se změnit v ničivý požár.

Hlavní část – tvorba pojmové mapy – rizika vzniku požáru

Vytvořte pojmovou mapu, která přehledně znázorní, kde a jak může dojít ke vzniku a rozšíření požáru.

Pracujte ve skupinách. Každá skupina přispěje do pojmové mapy jednou „větví“. Soustředí se na jedno prostředí/situaci, které důkladně promyslí. Zvažuje možné příčiny a následky.

Příklady: příprava stravy v kuchyni, používání spotřebičů v domácnosti, vytápění v domě, otevřený oheň na zahradě, autohavárie, táboření v lese, kouření, používání pyrotechniky, svíčky na dortu aj.

Skupiny mohou tvořit větve pojmové mapy na papír nebo je možné celou aktivitu realizovat v digitální podobě.

Po dokončení větví ve skupinách následuje prezentace výsledků práce a sestavení celé pojmové mapy.

Žáci u jednotlivých větví (rizikových situací) navrhnou základní preventivní opatření protipožární ochrany. Postupy mohou v modelových situacích předvést.

Nejdůležitější pravidla požární bezpečnosti sepišou, doplní obrázky a ve třídě publikují v podobě plakátu **Téma: Co dělat, aby oheň byl naším dobrým pomocníkem a nestal se „zlým pánem“.**

Jako součást závěrečného shrnutí mohou skupiny v modelových situacích předvést, jak je třeba reagovat a postupovat v případě vzniku požáru, např. pravidlo zastav se, lehni si, kulátej se.

Reflexe

- Jak jsem se cítil/a?
- Co mě překvapilo?
- Vyskytují se občas některé rizikové situace i přímo v naší blízkosti?
- Na co dávám pozor v blízkosti otevřeného ohně (sfoukávání svíček na dortu, zahradní grilování, vaření na plynovém sporáku aj.).

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK osobnostní a sociální Resilience: odolávání obtížným situacím KOS-ODO-000- ZV5-001	Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.	-vytvářím takové prostředí, které na žáky působí bezpečně, prostředí, kde se mohou otevřeně vyjadřovat a sdílet své pocity -začleňuji do výuky příklady ze života a osobnostního rozvoje, další scénáře nebo příběhy překonávání překážek a následného růstu

Metodický komentář pro učitele

V motivační části využijte osobní zkušenosti žáků. Vyzvěte je k brainstormingu s tím, že každý nápad je užitečný.

Vytvořte bezpečné prostředí, kde budou žáci otevřeně vyjadřovat své názory a pocity.

V rámci diskuse s žáky o významu „ohně“ pro celospolečenský rozvoj propojujte s průřezovým tématem Udržitelné prostředí.

Tvorba jednotlivých větví pojmové mapy ve skupinách by měla vycházet z konkrétních zkušeností žáků,

případně z informací, které si vyhledají v dostupných ověřených zdrojích.

I když je aktivita zaměřená především na vnímání možných rizik vzniku požáru v běžném životě a bezpečných postupů při jejich předcházení, součástí závěrečné reflexe by mělo být zopakování, jak se v případě vzniku požáru zachovat bezpečně.

Popis ověřování

Pozorování a diskuse

Učitel

- sleduje aktivní zapojení žáků do asociačního testu;
- formativně posuzuje výpovědi žáků k tématu – oheň pomáhá, ale může škodit;
- pozoruje práci žáků ve skupinách, sleduje diskusi a vzájemnou kooperaci ve skupině při sestavování jednotlivých větví pojmové mapy;
- sleduje, jak žáci přistupují při vyhledání informací v digitálních zdrojích k výběru vhodného textu;
- otázkami ověřuje, zda žáci identifikují příčiny vzniku požáru a dokážou vyvodit vhodná preventivní opatření;
- formativně hodnotí plakát vytvořený společnou tvorbou celé třídy po stránce obsahové i formální;
- klade otázky a sleduje, do jaké míry žáci dokážou propojit ochranu před požáry s ochranou udržitelného prostředí;
- sleduje, zda žáci v modelových situacích využívají osvojené způsoby řešení rizikových situací.

Reflexe

- *Co jsem se dnes naučil/a?*
- *Co mi pomáhá reagovat správně v rizikové situaci?*
- *Která aktivita se mi líbila?*
- *Jak jsem se cítil/a při řešení modelových situací?*
- *Jak se mi pracovalo ve skupině?*
- *Zapojil/a jsem se aktivně do skupinové práce?*
- *Cítil/a jsem se při práci v týmu bezpečně?*
- *Jak hodnotím příspěvek našeho týmu při tvorbě společného plakátu?*

Zdroje

Jako motivační podporu v aktivitách lze využít doporučené otevřené vzdělávací zdroje:

- vybrané materiály doporučené HZS ČR <https://hzscr.gov.cz/clanek/informace-a-materialy-pro.aspx>
- materiály projektu Hasík.cz – preventivně výchovná činnost v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva na školách, volně dostupné na <http://www.hasik.cz/>
- materiály, které zpracovala Asociace Záchraný kruh, například <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/pozary/jak-se-chovat-pri-pozaru.html>, <https://www.zachranny-kruh.cz/pozary/prevence-pozaru/pozary-v-domacnosti.html>